

CONTRIBUȚII LA STUDIUL NUMELOR DE FAMILIE DIN ROMÂNIA (II)*

Dumitru LOȘONȚI
Academia Română, Institutul de Lingvistică
și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca (România)

Abstract

The present study analyzes, from the etymological point of view, a series of surnames (and their variants) from Romania, considering their frequency and spreading area, as recorded in DFNFR. Due to this method, the author succeeded in establishing convincing etymologies and also rectifying some of the etymologies proposed in other Romanian onomastics scientific works. In many situations it was very difficult or even impossible to state the exact form (or the origin) of surnames as they are sometimes written in mixed alphabets or without diacritic elements.

Keywords: *surnames, variant, Bulgarian, Hungarian, Serbian*

Résumé

Cette étude analyse, du point de vue étymologique, toute une série de noms de famille de Roumanie (et leurs variantes), prenant en considération leur fréquence et leur propagation, tels qu'ils sont enregistrés par le DFNFR. Grâce à cette méthode, l'auteur a réussi à établir des étymologies convaincantes et, aussi, à rectifier certaines étymologies proposées par d'autres travaux scientifiques roumains d'onomastique. Dans plusieurs situations, il a été très difficile ou même impossible de préciser la forme exacte (ou l'origine) des noms de famille, parce qu'ils sont parfois écrits en alphabètes mixtes ou sans éléments diacritiques.

Mots-clés: *noms de famille, variante, bulgare, hongrois, serbe*

În contribuția de față continuăm să analizăm din punct de vedere etimologic o serie de nume de familie ținând seama de formele lor grafice, de frecvența și răspândirea lor teritorială, așa cum rezultă din DFNFR¹.

* Partea I a apărut în SCOL, XI, 2018, nr. 1-2, p. 70-89.

¹ *Dicționar de frecvență a numelor de familie din România* (DFNFR), vol. I, A–B. Redactor responsabil: Prof. univ. dr. Teodor Oancă, Craiova, Editura Universitaria, 2003. Pentru regiunile istorico-geografice și municipiul București, folosim abrevierile din această lucrare: **B** = București, **BNT** = Banat, **CR** = Crișana, **D** = Dobrogea, **M** = Muntenia, **ML** = Moldova, **MR** = Maramureș, **O** = Oltenia, **T** = Transilvania.

Pentru județe, abrevierile sunt: **AB** = Alba, **AG** = Argeș, **AR** = Arad, **BC** = Bacău, **BH** = Bihor, **BN** = Bistrița-Năsăud, **BR** = Brăila, **BT** = Botoșani, **BV** = Brașov, **BZ** = Buzău, **CJ** = Cluj, **CL** = Călărași, **CS** = Caraș-Severin, **CT** = Constanța, **CV** = Covasna, **DB** = Dâmbovița, **DJ** = Dolj, **GL** = Galați, **GJ** = Gorj,

BADER. După ce explică n. fam. *Bader(u)* din *bader*, „variantă a lui *baidēr* ‘fular’, neatestată ca atare, dar probabilă, cum probează *bădel* ‘idem’”, Iordan DNFR îl compară cu germ. *Bader*.

Bader a fost înregistrat la **116²** persoane (31-TM, 29-AR, 11-SM, 9-BH, 9-BV, 9-CS, 8-BZ, 4-MM, 3-București, 2-HD și 1-BT). Ținând seama de răspândirea și frecvența lui, posibilitatea provenienței din *baidēr* (var. a lui *baidir*), care circulă „în Moldova și în Brașov” (DA), este exclusă. Numele este germanul *Bader*, existent și la Fleischer, 1968:143.

BAHNAȘU (6-GL, 1-TL) nu se explică din apelativul *băhniș* ‘loc mlăștinos’, cum greșit indică Tomici, Andronache OD, ci din *băhnaș* ‘persoană originară dintr-o localitate sau dintr-un loc (numit/-ă) *Bahna*, suf. *-aș* formând și derivate care arată originea locală. Poate fi vorba însă și de un derivat, cu suf. diminutival *-aș*, de la n. fam. *Bahna* (**145**), *Bahnă* (**423**, din care 10-GL, 1-TL).

BAICAR (10-BH) e derivat de la *Baic* (6-AR, 24-BH), *Baica* (12-AR, 6-BH) sau *Baicu* (15-AR, 227-BH), cu suf. *-ar*.

BAJA, BAJEA. După Iordan DNFR, tema lui *Baja* „pare a fi aceeași ca la *Bajan* (sl. *beg-* ‘a fugi’)”. Tomici, Andronache OD menționează legătura făcută de DOR între *Baja* și *Beja*, fără a da o explicație propriu-zisă.

Forma grafică *Baja* apare înregistrată la **111** persoane. În Muntenia (24) și Dobrogea (5) poate fi vorba de un nume bulgăresc, *Baja*, neatestat de Ilčev, în Transilvania (66: 36-CJ, 11-MS, 8-SB, 6-AB, 4-HD, 1-HR) este magh. *Baja* (vezi Kázmér), iar în Banat (16: 14-TM, 2-CS), sb. *Baja*, cu păstrarea grafiei sârbești *j* pentru sunetul [h].

Bajea (7: 3-B, 2-GJ, 1-DJ, 1-SB) este o variantă grafică (ce redă pronunțarea moale a lui *j*).

BAJANESCU, BĂJĂNESCU. *Bajanescu* (12: 9-B, 2-OT, 1-DB), *Băjănescu* (52: 18-OT, 11-DB, 7-TM, 5-B, 5-CS etc.) e derivat, cu suf. *-esc(u)*, de la n. fam. *Bajan*, *Băjan*.

BAJCSI (205: 111 CV, 27-MS, 25-BV, 16-HR, 11-SB etc.) este un nume maghiar, provenit din *bajcsi* ‘persoană originară din *Bajcs* sau *Bajcsa* (localități în Ungaria)’ (vezi Kázmér).

BAJAU, BAJĂU, BAJO, BAZSO. *Bajau* (15-B), *Bajău* (6: 2-OT, 1-MS, 1-NT, 1-SB, 1-TR), *Bajo* (16: 15-BH, 1-AR), *Bazso* (110: 94-CJ, 7-BH, 6-HD etc.) = magh. *Bazsó* < *Bazsó*, hipocoristic de la *Bazsil* cu suf. *-ó* (vezi Kázmér).

BAKOTA (6-TM) e nume sârbesc, derivat de Grković din „*bak* + *-ota*”.

BAKUCS, BAKUCZ, BOCUȚ. *Bakucs* (5-CJ), *Bakucz* (10: 6-SM, 4-BH) sunt nume maghiare împrumutate din rom. *Bocuț* (vezi Murádin EMCs 131).

Acesta se întâlnește (scris și *Bocut*, *Bocuțiu*) în Transilvania (29), Crișana (130),

GR = Giurgiu, HD = Hunedoara, HR = Harghita, IL = Ialomița, IS = Iași, MH = Mehedinți, MM = Maramureș, MS = Mureș, NT = Neamț, OT = Olt, PH = Prahova, SB = Sibiu, SJ = Sălaj, SM = Satu Mare, SV = Suceava, TL = Tulcea, TM = Timiș, TR = Teleorman, VL = Vâlcea, VR = Vrancea, VS = Vaslui.

² Cifrele cu bold reprezintă numărul de purtători ai numelui respectiv în întreaga țară.

Maramureș (83) și Banat (3). Este derivat, cu suf. diminutival *-uț*, de la *Boc, Boca, Bocu*.

BALAN. Iordan DNFR și Tomici, Andronache OD explică acest nume din adj. *bălan*. Fără nicio îndoială, explicația este justă în cazul numelor celor mai mulți din cei **18.268** de purtători (14.879-**ML**, 1.023-**T**, 617-**BNT**, 473-**D**, 282-**O**, 244-**CR**, 132-**M**, 102-**MR**).

În Banat, numele poate proveni și din sb. *Balan* (vezi Grković), iar în celelalte regiuni, și din bg. *Balán* (vezi Ilčev).

BALANOF, BALANOV. *Balanof* (**8**: 4-**B**, 4-**CL**), *Balanov* (**17**: 9-**IS**, 8-**B**) = bg. *Balánov* (vezi Ilčev s. v. *Balan*).

BALASKA, BALAȘCA, BALAȘCĂ. Iordan DNFR derivă numele *Balașca, Balașcă* din „*Balaș*, cu suf. *-că* sau < *Bal*, cu suf. *-așcă*”, iar Tomici, Andronache OD, numai din „*Balaș* și suf. *-că*”.

Balașca (**79**: 24-**NT**, 19-**BC**, 7-**BV**, 6-**SB**, 4-**MM**, 3-**B**, 3-**CS**, 3-**CT**, 3-**GL**, 3-**TL**), *Balașcă* (**377**: 176-**NT**, 116-**IS**, 21-**CT**, 16-**BC**, 14-**BV**, 13-**CS**, 5-**CL** etc.) provin, după regiuni, și din magh. *Baláska* (vezi Kázmér), ce apare în grafia *Balaska* la **14** purtători (12-**CV**, 4-**BV**), sau, probabil, bg. *Balaska* (vezi Ilčev).

BALASCĂU (**20**: 5-**BV**, 4-**AR**, 4-**B**, 4-**BN**, 1-**BH**, 1-**BT**, 1-**VR**), *Balasko* (**171**: 126-**BH**, 13-**SM**, 8-**CJ**, 8-**HD**, 8-**TM**, 4-**MM**, 3-**SJ**, 1-**CS**), *Balașcău* (**15**: 8-**AR**, 2-**BH**, 2-**HD**, 2-**VR**, 1-**BC**), *Balașco* (**18**: 13-**BH**, 2-**HD**, 2-**MM**, 1-**CJ**) = magh. *Balaskó, Baláskó* (< *Balázs* + suf. *-kó*: Kázmér).

BALDOVIN. Iorgu Iordan DNFR îl consideră „același cu fr. *Baudouin*”, comparându-l totodată cu n. top. *Baldovin* HD. Tomici, Andronache OD îl explică fără rezerve din acest toponim. Întâlnit (în 1994) la **1227** de persoane, numele este mai frecvent în Oltenia (569: 394-**GJ**, 68-**OT**, 53-**MH**, 20-**VL**) și Muntenia (577: 196-**B**, 123-**PH**, 84-**CL**, 72-**TR**, 56-**BZ**, 29-**BR** etc.). Provine din bg. *Baldovin* (absent din Ilčev), sb. *Baldovin* (vezi Grković).

BAMFI, BANFFY, BANFI. *Bamfi* (**11**: 6-**B**, 3-**BH**, 1-**CV**, 1-**TL**), comparat de Tomici, Andronache OD cu „ung. *bámul* ‘a se holba’ cu terminația unguească pentru antroponime”, *Banffy* (**19**: 9-**BH**, 6-**CJ**, 2-**HR**, 1-**B**, 1-**CV**), *Banfi* (**358**: 124-**HR**, 67-**BH**, 30-**BC**, 30-**BV**, 24-**MM**, 18-**MS** etc.) sunt variante grafice ale magh. *Bánfi* (ortografiat și *Bamffy, Bamfy, Bámfi, Bánffi* etc.; vezi Kázmér RMCsSz), un derivat de la *Bán* (< *bán* ‘titlu de boierie’) și *fi* ‘fiu’.

BANEA este considerat de Iordan DNFR „același” cu *Bane* (< bg. *Bane*) sau „și un derivat de la *Banu*”. Tomici, Andronache OD îl explică de la „*Banu* și suf. *-ea*”.

Banea a fost înregistrat la **1730** de persoane, din care 891 erau din Transilvania (589-**SB**, 116-**MS**, 87-**AB**, 56-**BV**, 28-**CJ** et.), 272 din Moldova (193-**GL**, 27-**BC**, 21-**VR**, 17-**SV** etc.), 242 din Dobrogea, 198 din București, 42 din Muntenia, 38 din Crișana, 30 din Oltenia și 17 din Banat, iar forma *Bania*, la **54** de persoane (36-**ML**, 9-**B**, 4-**T**, 3-**CR** și 2-**BNT**).

Numele provine (și) din magh. *Banya* (< *banya*) (vezi Kázmér RMCsSz), sb. *Banja* (vezi Grković), bg. *Banea* (vezi Ilčev s. v. *Banealiev, Baneanki*).

BANHAZI (91: 66-BH, 9-SM, 8-HD, 6-MM, 2-AG) = n. fam. magh. *Bánházi* < *bánházi* ‘persoană originară din *Bánháza*’, *Bánháza* fiind localitate în Ungaria (vezi Kiss FNESz) și numele maghiar al localităților Ban SJ și Bănișor SJ (vezi Suciuc I 56).

BANOTI, BANOȚI, BANOCZI. *Banoczi* (26: 17-BH, 8-SM, 1-MS) este n. fam. maghiar *Bánóci* < *bánóci* ‘persoană originară din localitatea *Bánóc* (Ungaria)’ (Kázmér RMCsSz).

După părerea noastră, forma grafică *Banoti* (24: 16-CT, 8-SM) trebuie citită *Banoți*, fiind același nume scris românește (magh. *c* = rom. *ț*). Tomici, Andronache OD îl explică din n. fam. *Panioti*.

BANOV (6: 4-BH, 2-TL) = bg. *Banov* (Ilčev).

BANTO (634: 339-SJ, 87-CJ, 73-SM, 40-BH, 37-AR, 25-MM, 12-HD, 9-SV, 4-B etc.) provine din n. fam. magh. *Bántó* < *bántó* ‘supărător, chinuitor, jignitor’ (vezi Kázmér RMCsSz).

În București ar putea fi vorba și de bg. *Banto* (vezi Ilčev).

BARNUCZ, BARNUȚ, BARNUȚIU, BĂRNUȚ, BĂRNUȚI, BĂRNUȚIU, BĂRNUȚ, BĂRNUȚIU. *Barnucz* (6: 3-BH, 2-CJ, 1-TM), *Barnuț* (54: 26-SJ, 8-CJ, 5-TM, 3-AR, 3-BH, 3-HD etc.), *Barnuțiu* (73: 43-SJ, 7-B, 7-SM, 6-BH, 6-CJ etc.), *Bărnăț* (155: 65-SJ, 35-CJ, 15-BH, 9-AR, 9-TM etc.), *Bărnăți* (9: 5-CJ, 3-TM, 1-SJ), *Bărnățiu* (218: 110-SJ, 22-BH, 19-CJ, 18-SM, 11-MM etc.), *Bărnăț* (7: 6-CJ, 1-HD), *Bărnățiu* (6: 3-CJ, 3-SM) provine de la *bărnăț* ‘oacheș la față, negricios’ (vezi DA, Iordan DNFR 56) sau, cu suf. *-uț*, de la n. fam. *Barna* (5525: 1756-T, 1740-CR, 865-ML, 245-MR etc.).

Credem că *Bărnăț* [sic!!], care figurează în Iordan DNFR explicat din „*bărnă* cu suf. *-uț*” [sic!!!], este o greșeală de ortografie în loc de *Bărnăț*.

BATTO (10: 7-SB, 3-B) este un nume german derivat de la *Badu-* (vezi Fleischer DP 40).

BATU este explicat de Tomici, Andronache OD de la „pm. gr. *Batouli(s)*” și comparat cu *Bitu*, *Bātu*.

A fost înregistrat la 63 de persoane (28-B, 18-CT, 5-NT, 4-PH, 2-BV, 2-DB, 2-VS etc.).

Provine din bg. *Báto* (vezi Ilčev).

BĂCIU este considerat de Tomici, Andronache OD variantă (grafică) a lui *Baciu*.

Numele a fost înregistrat la 26 de persoane (9-BC, 7-NT, 3-CT, 3-OT, 1-BR, 1-BZ, 1-GJ, 1-GR).

Provine din bg. *Băcio*.

BĂCU este considerat de Tomici, Andronache OD același cu *Bacu* (< bg. *Bako*, *Bacov*).

Se întâlnește la 13 persoane (6-CT, 1-BC, 1-DJ, 1-GJ, 1-MH, 1-TM, 1-SV, 1-VL).

Provine din bg. *Băcov*.

BĂDĂLAN. Iordan DNFR îl compară cu *bodolan* ‘ciolan’, iar Tomici,

Andronache OD îl derivă din n. fam. *Bădilă* și suf. *-an*.

Se întâlnește la **645** de persoane (317-**O**, 163-**M**, 81-**D**, 47-**B**, 29-**ML**, 6-**T**, 2-**BNT**).

Provine din bg. *Badalan*, absent din Ilčev, dar cerut de derivatul *Badalanov*.

BĂDĂLICĂ (9: 8-OT, 1-BZ) poate fi derivat, cu suf. *-ică*, de la *Badale(a)*, *Bădălă*, dar și de la *Bădălău*.

BĂDĂLOI (13: 9-OT, 2-SB, 2-VL) poate fi derivat, cu suf. *-oi*, de la *Badale(a)*, *Bădălă*, dar și de la *Bădălău*.

BĂDĂNĂU (60: 18-AG, 13-VS, 10-**B**, 9-TM, 5-IS, 3-GL, 2-PH) este derivat, cu suf. *-ău*, de la n. fam. *Bădan(ă)*.

BĂDĂRĂNESCU (8-DJ) e derivat de la n. fam. *Bădăran*, cu suf. *-escu*.

BĂDĂRUCĂ (15: 9-GL, 3-BV, 2-AR, 1-VS) este derivat de la n. fam. *Badar* sau *Bădăra*, *Bădără*, cu suf. *-ucă*.

BĂDĂUȚĂ. După ce îl compară cu „n. top. *Bădeuți* < *Badea*, cu suf. *-uță*”, Iordan DNFR socotește că „ar putea fi și un diminutiv de la *bade*, necunoscut dicționarelor”.

Numele n-are nimic cu *Bădeuți*, sat în SV. Se întâlnește la **185** de persoane (105-TR, 49-**B**, 8-BC, 7-PH, 6-AG, 4-DB, 3-OT, 2-TM, 1-SB).

Este un derivat, cu suf. *-uță*, de la n. fam. *Bădău*.

BĂDE, BĂDEA. *Băde*, este considerat de Tomici, Andronache OD același cu *Bade*, iar *Bădea*, cu *Badea*.

În realitate, *Băde*, întâlnit la **12** persoane (11-OT, 1-CT), provine din bg. *Bădev*, iar *Bădea*, întâlnit la **35** de persoane (25-OT, 4-GL, 2-CT, 2-SB, 1-DB, 1-GR), este derivat, cu suf. *-a*, din *Băde*.

BĂDILICĂ (22-PH) e derivat, cu suf. dim. *-ică*, de la *Bădilă*.

BĂDINEANU (6: 5-BR, 1-BZ) e derivat de la *Bădin(ă)*, cu suf. *-ean(u)*.

BĂDINESCU (17: 10-PH, 7-BZ) e derivat de la *Badin(ă)*, *Bădin(ă)*, cu suf. *-esc(u)*.

BĂDINOIU (44: 33-BZ, 8-PH, 3-HD) e derivat de la *Bădin(ă)*, cu suf. *-oi*.

BĂDIOI, BĂDIOIU. *Bădioi* (8: 4-NȚ, 3-BC, 1-BR), *Bădioiu* (14: 10-BC, 2-NT, 2-TM) este un derivat de la *Badea*, *Badiu*, cu suf. *-oi*.

BĂDIȚOIA (7-DB) derivă de la *Bădiță*, cu suf. *-oaie*.

BĂDIUȚ (6-HD) e un derivat, cu suf. *-uț*, de la *Bade(a)*, *Badiu*.

BĂDUCEANU (37: 22-BZ, 7-BV, 3-IS, 3-TM, 2-**B**) e derivat de la *Băducu*, cu suf. *-ean(u)*.

BĂDULEANU (9-AG) e derivat de la *Bădulă* (60-AG...), cu suf. *-ean(u)*.

BĂGU se întâlnește la **33** de persoane (10-**B**, 7-GL, 4-NT, 3-BT, 3-VS, 1-BV, 1-BZ, 1-DJ, 1-PH, 1-TM, 1-SB).

Nu provine din bg. *Bego*, cum indică Iordan DNFR, ci din bg. *Băgo*, *Băgov*.

BĂICARU (7-BZ) e derivat de la *Baicu* (426-BZ), cu suf. *-ar*.

BĂTĂNEĂNT este derivat de Tomici, Andronache OD din n. top. *Bătănești*,

pe care noi nu l-am putut localiza. Nu figurează nici în Ghinea, nici în Suciu.

Antroponimul a fost înregistrat la **74** de persoane (69-AR, 3-CT, 2-TM).

După cum a arătat Simion Dănilă, *Sub fascinația lingvisticii bănățene. Cercetări, ipoteze, note de lectură*, Timișoara, Eurostampa 2012, p. 94, el derivă de la *Bătania* (= ung. *Battonya*), localitate în Ungaria.

BERESCHI, BERESKI, BERETȚCHI. După ce afirmă că *Bereschi* e „același cu *Berescu*, al cărui sufix rom. *-escu* a fost înlocuit prin sl. *-ski*”, Iordan DNFR completează: „Ne putem gândi și la un *Beretchi*, pt. care v. *Berețeanu*”.

Pe *Berețeanu* îl explică din „*bărat*, pl. *-ți* ‘preot catolic’, cu suf. (antroponimic) *-eanu* sau n. top. *Bereți* (neatestat)”.

Pentru Tomici, Andronache OD, *Bereschi* este un derivat de la n. fam. „*Beres* și suf. *-schi*; cf. și nt. *Berești*”.

Bereschi a fost înregistrat la **281** de persoane, din care 203 în Transilvania (134-CV, 47-BN, 15-MS, 4-HD, 3-BV), 25 în Crișana (22-SJ, 2-BH, 1-AR) și 10 în Banat (TM).

Este o variantă, rezultată prin transformarea grupului consonantic *Țc* în *sc* (ca în *Brețcu* > *Brescu*, *Lațcu* > *Lascu* etc.), a lui *Beretchi* (**133**: 29-MS, 25-SM, 22-AR, 16-CJ, 13-BN etc.) = magh. *Berecki* (**494**: 260-MS, 48-HR, 45-BH, 41-CV, 30-CJ, 24-HD, 20-TM etc.), *Bereczki* (**2523**: 899-MS, 597-BH, 190-CJ, 157-SM, 136-HR, 116-HD, 116-SJ, 76-CV, 69-TM etc.), nume explicat din numele calendaristic *Bereck*, cu suf. patronimic *-i*, sau (și) din *berecki* ‘persoană originară din *Bereck* ori *Berecki* [localități în Ungaria]’ (Kázmér). Varianta se întâlnește și în forma grafică *Berski* (**20**: 12-MS, 7-CJ, 1-SB).

BELDI. Despre acest nume, Iordan DNFR socotește că provine din *belde*, variantă, absentă din dicționare, a lui *beldie* ‘cotor, tulei; prăjină lungă și subțire’.

Pentru alternanța *-e/-ie*, citează „*muches–muchie*”. Nu menționează însă cum s-a ajuns de la *belde* la *Beldi*. A presupus, probabil, că e vorba de închiderea lui *e*.

În DNFR, *Beldi* apare purtat de **86** de persoane (50-BH, 11-SB, 7-B, 6-CJ, 5-MS etc.).

Este n. fam. magh. *Béldi* < *béldi* ‘persoană originară din *Béld*’, *Béld* fiind numele maghiar al localității Beluj din Slovacia (vezi Kiss FNESz) și al localității Beldiu din AB.

BELIVAN este derivat de Tomici, Andronache OD din n. top. *Beliu* AR și suf. *-an*.

Răspândirea și frecvența numelui (**102**: 71-CL, 23-B, 5-CT, 2-DB, 1-BC) contrazic această ipoteză.

Este vorba de bg. **Belivan*. Cf. n. fam. *Belivanov* „ot beli Ivan” (Ilčev).

BIKFALVI, BIKFALVI, BIKFALVY. *Bikfalvi*, *Bikfalvy*, explicat de Tomici, Andronache OD din „ung. *bika* ‘taur’ și *falvak* [sic!] ‘al satului’”, provine din *bikfalvi* < *bikfalvai*, un derivat de la *Bikfalva* [= rom. *Bicfalău*] CV (vezi Suciu I 78, Kázmér RMCsSz).

Numele se întâlnește și în forma grafică *Bicfalvi* (**40**: 16-HD, 8-SM, 6-AB, 5-CJ, 4-SB, 1-BH).

BIRBAUM, BIRNBAUM. *Birbaum* (**21**: 18-BN, 1-B, 1-MH, 1-TM) este o variantă a lui *Birnbaum* (**38**: 10-BN, 7-HD, 7-TM, 6-CJ etc.), care e un nume german,

„dazu auch Bierbaum!” (Fleischer DP 135).

BIRCU, BIRCOF. În Tomici, Andronache OD, *Bircu* este explicat din „ung. *birka* ‘oaie creață’ sau gr. *Birka(s)*, cu *-u* (< *-ul*)”, cu trimitere la n. fam. *Bercu, Bârcu*, iar *Bircof* este derivat din *Bircu* „și suf. sl. *-of* (< *-ov*)”.

În realitate, *Bircu* (17: 13-B, 2-BV, 1-CT, 1-VR) provine din bg. *Birko* (< *Biro*), iar *Bircof*, din bg. *Birkov* (vezi Ilčev).

BLAJEC, BLAZSEK. *Blajec* (8-BH), *Blazsek* (14: 7-CJ, 2-AR, 2-MS, 2-SJ, 1-BH) = slovac. *Blážek* (vezi Svoboda 32). Prima formă redă numele cu ortografia românească, cea de a doua, cu ortografia maghiară.

BOJICA, BOJICĂ. *Bojica* este dat de Tomici, Andronache OD ca variantă a lui *Bojică*, pe care-l consideră format din „*Bojin* și suf. dim. *-ică*”.

Din DFNFR rezultă că *Bojica* era purtat de 230 de persoane (95-OT, 45-IS, 30-B, 24-TR, 8-GJ, 8-TM etc.), iar *Bojică*, de 118 (60-TR, 13-OT, 11-B, 8-TM, 5-IS etc.).

Cum a arătat Iordan DNFR, numele provine din bg. *Božika*.

BOJICI. După Tomici, Andronache OD, este un derivat de la n. fam. „*Boja* și suf. *-ici*”.

În 1994 era purtat de 33 de persoane (16-CT, 10-CS și 7-B).

În Dobrogea și Muntenia provine din bg. *Bójjici* (vezi Ilčev), iar în Banat, din sb. *Božić* (vezi Grković).

BOCOR, BOKOR. Tomici, Andronache OD compară pe *Bokor*, purtat în CT de 6 persoane, cu ung. *baka* ‘infanterist’. Întâlnit la 2968 de persoane (667-CV, 633-HR, 476-MS, 230-BH, 166-SM, 155-BV, 153-CJ etc.), este un nume maghiar, provenit din *bokor* ‘tufă; grămadă, cantitate’.

Ortografiat românește, *Bocor* apare la 115 persoane: 35-SJ, 16-CJ, 11-BH, 11-BV, 9-CV, 7-HR, 6-SM etc.

BONTOS, BONTOȘ. *Bontos* este derivat de Iordan DNFR din „*bont* ‘răzvrătire’, cu suf. (adjectival) *-os*”.

În DFNFR, *Bontos* lipsește, dar există *Bontoș* (153: 87-MM, 14-TM, 13-SM, 12-BH, 12-HD, 9-CJ), iar în DFNFM se găsesc ambele forme grafice: *Bontos* (35), *Bontoș* (64).

Este vorba de n. fam. magh. *Bontós*, atestat din 1410/1421 (vezi Kázmér RMCsSz).

BUT este explicat de Iordan DNFR din *but* ‘ciosvârtea de dinapoi, împreună cu piciorul a animalelor tăiate spre consumare’. Ipoteza este preluată de Tomici, Andronache OD, care menționează și alte posibile etimoane: *but* ‘supărare’, gr. *Buta(s)*, prenumele masculin dac *Butus*, prenumele masculin sb. *Buta* (< *Budimir, Budislav*) și ung. *buta* ‘prost, tâmpit’.

Înregistrat la 1142 de persoane, *But* este mai frecvent în Crișana (540: 308-SJ, 208-BH, 24-AR), Transilvania (265: 147-CJ, 45-HD, 38-AB, 20-BV etc.), Maramureș (210: 121-MM, 89-SM) și Banat (60: 59-TM, 1-CS), provincii în care, după câte știm

acum³, *but* ‘ciosvârtă’ nu se întrebuițează (excepție făcând Banatul⁴).

Provine și din ceh. *Bút* (vezi Svoboda 32).

BUTA. După Iordan DNFR, numele se explică din „ung. *buta* ‘prost, tâmpit’ sau (și) gr. *Buta(s)*”, iar după Tomici, Andronache OD, este același cu *But*.

Buta a fost înregistrat la **6361** de persoane, din care 3664 erau în Transilvania (1066-BN, 639-MS, 577-AB, 424-BV, 374-SB, 275-HD, 214-CJ etc.), 1274, în Moldova (726-SV, 315-IS, 71-BT, 68-VS etc.), 519, în Crișana (215-BH, 143-AR, 89-SM, 72-SJ), 313 în **B**, 273, în Banat (219-TM, 54-CS), 138, în Muntenia (75-AG, 17-BZ, 17-PH, 11-CL etc.), 72, în Dobrogea (CT), 58, în Maramureș (MM) și 50, în Oltenia (21-VL, 14-MH etc.).

Provine, după regiuni, din magh. *Buta* (vezi Kázmér RMCsSz), sb. *Buta* (vezi Grković), ceh. *Buta* (vezi Svoboda 32) și, probabil, gr. *Buta(s)*.

BUTCU. După Tomici, Andronache OD, numele provine din n. fam. „*Butcă* (< *butcă* ‘caleașcă’) și *-u* (> *-ul*)”.

Butcu a fost înregistrat la **20** de persoane (7-CS, 5-TM, 4-B, 1-BT, 1-CT, 1-DB și 1-PH).

Provine din sb. *Butko*, un derivat de la *Bud(a)* sau *But(a)*, cu suf. *-ko* (vezi Grković).

BUZEC (82: 52-SV, 8-SM, 5-AB, 5-GL, 4-CJ, 3-MH, 2-B, 1-AG, 1-GR, 1-VR) este cehul *Buzek* < *Budislav* (vezi Svoboda 33).

BUZETO, BUZETTO. *Buzeto* (7: 6-B, 1-SV), *Buzetto* (5: 4-NT, 1-B) este n. fam. italian *Busetto*.

BIBLIOGRAFIE

- Fleischer, Wolfgang *Die deutschen Personennamen. Geschichte, Bildung und Bedeutung*, Berlin, 1968.
- Ghinea, Eliza, Ghinea, Dan, *Localitățile din România. Dicționar*, București, Editura Enciclopedică, 2000.
- Ilčev, Stefan, *Rečnik na ličnite i familni imena u bălgarite*, Sofia, 1969.
- Iordan, Iorgu, *Dicționar al numelor de familie românești* (DNFR), București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983.
- Kázmér, Miklós, *Régi magyar családnevek szótára XIV–XVII. század*, Budapest, Magyar Nyelvtudományi Társaság, 1993.
- Milica Grković, Milica, *Rečnik ličnih imena kod Srba*, Beograd, 1977.
- Murádin, László, *Erdélyi magyar családnevek* (EMCs), Nagyvárad, Europrint Könyvkiadó, 2005.
- Suciu, Coriolan, *Dicționar istoric al localităților din Transilvania*, I, [București], Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1967.

³ Vezi DA, ALR II SN IV h 1094, DGDS etc.

⁴ Vezi DA, DSB.

Svoboda, Jan, *Staročeská osobní jména a naše příjmení*, Praha, Nakladatelství Československé Akademie Věd, 1964.

Tomici, Mile, Andronache, Persida, *Onomasticon dobrogean. Nume de familie*, București, Editura Stephanus, 2005.

SIGLE

ALR II SN IV = *Atlasul lingvistic român* [II], serie nouă, IV, [București], Editura Academiei Române, 1965.

DA = *Dicționarul limbii române* [publicat de Academia Română, sub redacția lui Sextil Pușcariu], București, 1913–1949.

DFNFM = Ștefan Vișovan, Mircea Farcaș, Sorin Mihai Frânc, Sorin S. Vișovan, Maria Vișovan, Simona Farcaș, *Dicționar de frecvență a numelor de familie din Maramureș*, Baia Mare, Editura Universității de Nord, 2007.

DFNFR = *Dicționar de frecvență a numelor de familie din România*, vol. I, A–B. Redactor responsabil: Prof. univ. dr. Teodor Oancă, Craiova, Editura Universitaria, 2003.

DGDS = Ion Ionică, Maria Marin, Anca Marinescu, Iulia Mărgărit, Teofil Teaha. Coordonator: Maria Marin, *Dicționarul graiurilor dacoromâne sudice*, I–III, București, Editura Academiei Române, 2009–2011.

DOR = N. A. Constantinescu, *Dicționar onomastic românesc*, [București], Editura Academiei Române, 1963.

DSB = *Dicționarul subdialectului bănățean*, IV, redactor Maria Purdela Sitaru, Timișoara, Tipografia Universității din Timișoara, 1988.

Abrevieri

bg.	= bulgar(ă)
cf.	= (lat.) <i>confer</i> ‘compară’
dim.	= diminutival
fr.	= francez(ă)
germ.	= german(ă)
gr.	= gre(a)c(ă)
magh.	= maghiar(ă)
n. fam.	= nume de familie
n. top.	= nume topic
rom.	= românesc
s. v.	= (lat.) <i>sub voce</i> ‘sub cuvântul’
sb.	= sârb(ă)
sl.	= slav(ă)
suf.	= sufix
ung.	= ungurescul
v.	= vezi
var.	= variantă